

2015 yılında Türkiye'nin gündemine, küresel olumsuz koşullara ilave olarak bölgesel düzeyde yaşanan riskler, iki seçim döneminde yaşanan belirsizlik ve tırmanan terör olayları damga vurmuştur. Ancak yaşanan bu olumsuzluklara rağmen 2015 yılının üçüncü çeyreğinde yaşanan %4'lük büyüme, ekonominin tüm olumsuzluklara karşı direnç gösterdiğini göstermektedir.

Türk Bankacılık Sektörünün aktif büyüklüğü Eylül 2015 itibarıyla 2.396 milyar TL'dir. Sektörün aktif toplamı 2014 yılsonuna göre 402 milyar TL (**%20,2**) artış göstermiştir. Eylül 2015 itibarıyla en büyük gelir getirici kalemlerinden olan krediler 1.482 milyar TL ve menkul değerler 322 milyar TL bakiye arz etmektedir. 2011 yılsonuna göre krediler %19,4, menkul değerler %6,6 oranında artış göstermiştir.

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM (Aralık 2014-Eylül 2015)

(milyar TL)	Aralık 2014	Eylül 2015	DEĞİŞİM	
			Tutar	(%)
AKTİF TOPLAMI	1.994	2.396	402	20,2
KREDİLER	1.241	1.482	241	19,4
TAKİPTEKİ ALACAKLAR (BRÜT)	36	42	6	16,7
MENKUL DEĞERLER	302	322	20	6,6
MEVDUAT	1.053	1.269	216	20,5
ÖZKAYNAKLAR	232	247	15	6,5
DÖNEM KAR / ZARARI	25	19	-6	-24,0
SERMAYE YETERLİLİĞİ STANDART ORANI * (%)	16,3	14,65	-2	-10,1

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri

* Sermaye Yeterliliği Standart Oranındaki değişim “puan değişimi” ifade etmektedir. Temmuz 2012'den itibaren Basel – II'ye göre hesaplanan oran kullanılmaktadır.

Bu dönemde takipteki alacaklar (brüt) hesabının %16,7 arttığı görülmektedir. Sektörün Eylül 2015 itibarıyla dönem net kârı ise 19 milyar TL düzeyinde olup, önceki yılın aynı dönemine göre 6 milyar TL (%24) azalış göstermiştir.

Temmuz 2012'den itibaren Basel-II kriterleri esas alınarak hesaplanmaya başlanan sektörün sermaye yeterliliği standart oranı Eylül 2015 itibarıyla %14,65 düzeyinde gerçekleşmiştir. Sermaye yeterliliğinin yanı sıra, likidite ve kaldıraç düzenlemelerini de içerecek şekilde olan Basel III kriterlerinin ülkemizde 2016 yılının ilk çeyreğinde devreye girmesi ve Basel III kriterlerine 2019 yılına kadar kademeli olarak geçilmesi beklenmektedir.

2015 yılında bankaların sermaye yeterlilik rasyosu, özsermaye karlılığı ve kar rakamları gerilemiştir. 2016 yılında Basel III kriterlerinin devreye girmesiyle bankacılık sektörünü zorlu bir yıl beklemektedir. 2015 yılında 6 milyar TL karları eriyen sektörün 2016 yılında kar rakamlarını toparlaması beklenmektedir.

2015 yılında bankaların sermaye karlılığı da düşmeye devam etmiştir. 2014 sonunda 16,3 olan sermaye karlılığı sonunda Eylül sonunda %14,6'ya gerilemiştir. Bu orandaki gerilemeye karşın, uluslararası standartlara göre sermaye karlılığında ve sermaye yeterlilik rasyosunda iyi seviyede olduğu görülmektedir.

2016 yılına bakıldığında en önemli gündem maddesi Basel III kriterlerinin devreye girecek olmasıdır. BDDK bu kapsamda bankacılık risklerini göz önüne alarak bir dizi düzenleme üzerinde çalışmaktadır.

Basel III'ün yanı sıra sektörün 2016 yılında odaklanacağı konu başlıkları şu şekilde sıralanabilir: Sermaye yeterliliği, karlılık, aktif kalitesinin korunması, verimlilik, dijital alanda büyüme. Bu kapsamda 2016 yılında ticari krediler ağırlıklı olarak %15 büyüme beklenmektedir. Ayrıca Merkez Bankası ve BDDK'nın sektöre yönelik atacağı adımlar, sektörün büyüme performansı üzerinde etkili olmaya devam edecektir.

Risk göstergeleri açısından 2015 yılına bakıldığında aktifler, karlılık ve sermaye yeterliliğinin biraz olumsuz geçtiği görülmektedir. Karlarda düşme ve kurdan kaynaklı aktiflerin büyümesi, karlılığı yeniden aşağı hareket etmesine neden olacaktır.

Artan jeopolitik endişelerin ve Rusya geriliminin, 2016 yılında dış ticaret ve turizm gelirlerini olumsuz yönde etkileyeceği öngörülmektedir. Ayrıca yeni yıl ile birlikte köprü-otoyol geçiş ücretleri ile elektrik fiyatlarındaki artışlar ve alkollü içki ve tütün üzerindeki vergilerin artırılması, enflasyonu artırıcı yönde etkileyecektir. Asgari ücretin 1.300 TL'ye yükseltilmesi, 2016 enflasyonu üzerinde yukarı yönlü bir baskı oluşturacaktır. Ayrıca yılın ilk çeyreğinde giyim ve ayakkabı hariç diğer ürünlerde mevsimsel etkilerle fiyatların yükselmesi beklenmektedir.

Enflasyondaki artış bankaların özkaynaklarının erimesine neden olacaktır. Ayrıca, hanehalkı da enflasyon artışıyla yerli paradan çok yabancı para cinsinden tasarruf edecek, bu da yabancı paraların değer kazanmasına ve Türk lirasının değer kaybetmesine neden olacaktır. Bunun sonucunda ise TL cinsi tasarruf mevduatlarının vadesi kılacak ve döviz mevduatlarının payını yükseltecektir. Bu da olası bir devalüasyon durumunda bankaların yükümlülüklerinin şişmesine ve sektörde istikrarsızlığa yol açacaktır.

Merkez bankalarının enflasyon artışına karşı en etkili silahı faizdir. Olası bir faiz artışında da firmaların borçlanma maliyetleri ve bankaların kaynak maliyetleri artacaktır. Ayrıca yükselen enflasyon üretim maliyetlerini artırarak firmaların karını düşürmekte ve tüketicilerin alım gücünü zayıflatmaktadır. Bu koşullarda üretim cazibesini yitirken para, finansal piyasalara yönelir ve piyasada dalgalanmalara yol açacaktır.